

Stanovisko výboru k používání syntetických koloidních roztoků na bázi hydroxyetyl škrobu u pacientů v intenzivní péči

1. ÚVOD

Výsledky recentních klinických studií zabývající se účinností a bezpečností syntetických koloidů na bázi hydroxyetyl škrobu (dále jen HES) u různých populací pacientů vedly a nadále vedou v domácí i světové odborné veřejnosti k řadě diskusí a polemik, které mají společného jmenovatele – jak dané studie interpretovat v klinické praxi a zda se tzv. moderní koloidy na bázi HES mají ve světle zmíněných studií vůbec používat. S ohledem na povahu problematiky (tekutinová terapie je základní součástí léčby u naprosté většiny pacientů na pracovištích intenzivní péče), výsledky některých studií (poukazujících na riziko zhoršení orgánových funkcí u vybraných skupin pacientů při použití roztoků na bázi HES) a časté dotazy členské základny považuje výbor ČSIM za vhodné zformulovat stanovisko k dané problematice.

2. PROCES VZNIKU STANOVISKA

Níže uvedenému stanovisku předcházela diskuse neformálně vzniklé pracovní skupiny (inicioval Černý, primárně osloveni členové výboru s předpokládaným zájmem o danou problematiku – Cvachovec, Dostál, Kula, Matějovič, Ševčík, Šrámek), která vyústila v písemný návrh textu, nicméně i přes souhlas nadpoloviční většiny pracovní skupiny jednoznačná shoda nad obsahem některých bodů stanoviska nebyla dosažena. S ohledem na aktuálnost problematiky výbor ČSIM poté přijal návrh pracovat s původním textem a požádat všechny členy výboru o jejich postoj k textu stanoviska ve škále: pro – slabě pro – proti – slabě proti. Ve snaze reflektovat co nejširší názor osobností respektovaných členskou základnou byli o vyjádření požádáni i členové revizní komise výboru.

3. STANOVISKO

Výbor ČSIM upozorňuje, že předložený text by neměl nahrazovat systematickou analýzu jednotlivých prací (tzv. critical appraisal), klinický úsudek a pečlivé posouzení poměru přínosu a rizika použití daného roztoku v klinickém kontextu individuálního pacienta, ani základní literaturu k problematice tekutinové léčby. Stanovisko vyjadřuje názory a postoje členů výboru k datu schválení dokumentu výborem ČSIM.

Stanovisko k používání syntetických koloidních roztoků na bázi hydroxyetyl škrobu u pacientů v intenzivní péči:

- a) Indikace podávání a dávkování syntetických koloidů by měly být vždy v souladu s doporučením výrobce pro daný roztok.
 - b) Koloidní roztoky na bázi HES musí být zařazovány obecně mezi látky s rizikem nefrotoxicity.
 - c) U pacientů v intenzivní péči je podávání koloidních roztoků HES spojeno s rizikem zvýšené morbidity a mortality (za nejvíce rizikové jsou považováni pacienti s těžkou sepsí a rizikem akutního selhání ledvin) a jejich rutinní použití nelze u žádné subpopulace pacientů v intenzivní péči doporučit.
 - d) Použití koloidních náhradních roztoků HES může být ve srovnání s krystaloidními roztoky spojeno s rychlejším dosažením hemodynamických cílů. Jejich podání lze proto individuálně zvážit, zejména u stavů náhle vzniklé a život ohrožující absolutní hypovolémie. Ve většině klinických situací jsou ale krystaloidní roztoky dostatečné k hemodynamické optimalizaci a/nebo dosažení normovolémie.
 - e) Podání koloidního náhradního roztoku na bázi HES by mělo být vždy v co nejmenším objemu, který zajistí dosažení zvolených individuálních hemodynamických cílů. Předpokladem podání koloidních roztoků HES by měla být vždy dostatečná hydratace pacienta, umožňuje-li to kontext klinické situace.
 - f) Podávání syntetických koloidů na bázi HES pro hrazení průběžných ztrát nelze doporučit.
 - g) Podávání syntetických koloidů na bázi HES u potenciálních dárců orgánů nelze doporučit.
- Vyjádření členů výboru: pro (12), slabě pro (3), proti (1), slabě proti (1), neodpovědělo (1)

Prof. MUDr. Vladimír Černý, Ph.D., FCCM

předseda výboru ČSIM

Schváleno výborem ČSIM
dne 30. 4. 2013.